

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลกับทักษะการรู้เท่าทัน สื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น*

ชนิษฐา จิตแสง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลกับทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีจำนวน 379 ราย ซึ่งใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ และการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากกลุ่มเยาวชนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านพิจารณาและทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.83 ผลการวิจัยพบว่าเพื่อนได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับโปรแกรมใหม่ๆ แก่เยาวชนมากที่สุด (ร้อยละ 19.20) สมาชิกในครอบครัวได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเว็บไซต์ในการสืบค้นมากที่สุด (ร้อยละ 16.80) และโรงเรียนได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเว็บไซต์ที่สืบค้นมากที่สุด (ร้อยละ 16.80) ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลกับทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตนั้นพบว่าการให้คำแนะนำในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของเพื่อนและโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการให้คำแนะนำในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของครอบครัวและโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหาบนสื่ออินเทอร์เน็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคล การรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต เยาวชน

หัวเรื่อง : อินเทอร์เน็ตกับเยาวชน

The relationship of individual and group factors to internet literacy skills of youth in Khon Kaen Municipality

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Khanittha Jitsaeng

Abstract

The objectives of this research are to study individual and group factors affecting internet literacy skills of youth and to examine the relationship of individual and group factors to internet literacy skills of youth in Khon Kaen Municipality. 379 samples attending the equivalent of grades 7-12 at 5 large schools located in Khon Kaen municipality were selected through Purposive Sampling and Simple Random Sampling.

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง “การรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชน” ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักบริหารการวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ กลุ่มวิชาการจัดการสารสนเทศและการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ✉ daffodil_w@yahoo.com

Questionnaire was used as a research tool for gathering data. Content validity of questionnaire was examined by 3 content experts. Cronbach's alpha was also applied in a pre-test stage to measure the reliability of the research instrument. The alpha coefficient for all items was 0.83. The results show that, according to **the** factor of friend, classmates mainly provide youth with advice on new programs (19.20%). Regarding family factor, 16.80% of them accept that family's members advise them about types of websites to use for information search. With reference to educational institution factor, 16.80% of them mention that schools equip them with types of websites used for searching information. In term of the relationship of individual and group factors to internet literacy skills of youth, it is found that friend and educational institution factors are positively related to youth's ability to access the internet at the level of statistical significance of 0.05 and found that family and educational institution factors are positively related to youth's ability to understand online content at the level of statistical significance of 0.05.

Keywords: Individual and Group Factors, Internet Literacy Skills, Youth

Subject Heading: Internet and Youth--Khon Kaen

บทนำ

ในยุคการสื่อสารไร้พรมแดน (Globalization) อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนทุกเพศ ทุกวัย จนกลายเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ICT Data and Statistics Division, International Telecommunication Union ศึกษาพบว่าในปัจจุบันมีจำนวนผู้ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตมากกว่า 2.7 ล้านคนทั่วโลกหรือคิดเป็นร้อยละ 39 ของจำนวนประชากรโลกทั้งหมด (International Telecommunication Union, 2011) สำหรับประเทศไทยนั้น ศูนย์วิจัยนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตได้เปิดเผยว่าประชากรไทยได้ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตทั้งสิ้นประมาณ 25 ล้านคน หรือร้อยละ 39 ของจำนวนประชากรในประเทศ โดยพบว่าประเทศไทยมีอัตราการเติบโตของประชากรอินเทอร์เน็ตในปี 2554 เฉลี่ยสูงกว่าปี 2553 ถึงร้อยละ 26.77 (Tanthawichian, 2012) การศึกษาผลการสำรวจพฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของเนคเทค (NECTEC) เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลย้อนหลัง 12 ปี (ปี 2544-2556) พบว่าจำนวนชั่วโมงในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์ของผู้ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลดังกล่าวสะท้อนให้

เห็นว่าสื่ออินเทอร์เน็ตมีบทบาทต่อชีวิตคนไทยมากขึ้นเรื่อยๆ ตลอดระยะเวลา 12 ปีที่ผ่านมา (Electronic Transactions Development Agency, 2556)

ในยุคที่สื่ออินเทอร์เน็ตมีกระบวนการทำงานที่ซับซ้อนและยากต่อการควบคุม นั้น การฝึกฝนเยาวชนไทยให้มีทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตนับมีความสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะสื่ออินเทอร์เน็ตไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือในการสื่อสาร แต่ยังเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของเยาวชนในยุคปัจจุบัน ดังนั้นการพัฒนาและเสริมสร้างเยาวชนให้มีทักษะในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศบนสื่ออินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงไม่ได้เป็นเพียง “ภูมิคุ้มกัน” ที่จะปกป้องเยาวชนจากภัยร้ายที่แฝงมากับสื่อและเทคโนโลยีการสื่อสารรูปแบบใหม่ๆ แต่ยังเป็น “ภูมิรู้” ที่เสริมสร้างเยาวชนให้เป็นผู้รับสารที่มีความเท่าทัน มีวิจรรณญาณในการเปิดรับและเลือกใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ต ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษา **ทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต** ทั้งในมิติการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและทักษะการรู้สารสนเทศเพื่อเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ต (Ability to

access) และการคิดเชิงวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาและวัตถุประสงค์แอบแฝงในการสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต (Ability to understand) ซึ่งเป็นแนวทางการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อที่ Office of Communications (Ofcom) (2008) ได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อศึกษาสื่อต่างๆ รวมทั้งสื่ออินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังได้บูรณาการทักษะการรู้สารสนเทศของ American Library Association (ALA) (2000) ไว้ในการศึกษาครั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมทักษะที่จำเป็นในการสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตในยุคปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม การปลูกฝังและเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตให้กับเยาวชนนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย ทั้งนี้เพราะมีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลต่อการเสริมสร้างทักษะดังกล่าวทั้งทางตรงและทางอ้อม Evelyne Bevort และ Isabella Breda (2008) ได้กล่าวว่านอกจากปัจจัยส่วนบุคคลแล้ว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมก็มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่ออยู่ไม่น้อย โดยระบุว่าปัจจัยด้านครอบครัว สถาบันการศึกษาและกลุ่มเพื่อนมีบทบาทต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ของเยาวชนในทุกๆ ด้าน รวมทั้งการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ โดยผลการศึกษาของ Evelyne Bevort และ Isabella Breda (2008) ระบุว่าเยาวชนในทวีปยุโรปส่วนใหญ่เรียนรู้การใช้งานอินเทอร์เน็ตจากเพื่อนมากกว่าครูผู้สอน อย่างไรก็ตาม ในการเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้มีประสิทธิภาพนั้น Evelyne Bevort และ Isabella Breda (2008) ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาควรร่วมมือกันในการปลูกฝังทักษะในการคิดเชิงวิเคราะห์ การประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ควบคู่ไปกับการเตือนให้เยาวชนตระหนักถึงความเสี่ยงจากการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต เพราะครอบครัวเป็นกลุ่มปฐมภูมิที่มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมความคิดและพฤติกรรมของเยาวชนมากที่สุด (Meksithongkham & Singsangob, 2009)

ขณะที่ Sanyawiwat (2005) กล่าวว่าสถาบันการศึกษามีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้และทักษะต่างๆ ดังนั้นการปลูกฝังทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตจึงเป็นบทบาทของสถาบันการศึกษาตามกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ด้วยเหตุนี้การศึกษาทำความเข้าใจบทบาทของบุคคลและกลุ่มบุคคลดังกล่าวในการเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชนจึงมีความสำคัญในการกำหนดบทบาท หน้าที่ ความร่วมมือเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตให้แก่เยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

จังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและเป็นศูนย์รวมโรงเรียนกวดวิชาและสถาบันการศึกษาทุกระดับทั้งภาครัฐและเอกชน อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของภูมิภาค นอกจากนี้ เทศบาลนครขอนแก่นยังมีนโยบายที่จะพัฒนาจังหวัดขอนแก่นสู่การเป็นศูนย์กลางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Hub) ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Khon Kaen Municipality, 2012) เพื่อรองรับจำนวนผู้ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาจำนวนผู้ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนผู้ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตมากเป็นอันดับสอง รองจากภาคกลาง (รวมจำนวนผู้ใช้ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล) (National Statistical Office, 2011) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศูนย์วิจัยนวัตกรรมอินเทอร์เน็ต (Tanthawichian, 2011) และขณะเดียวกันก็พบว่าจังหวัดขอนแก่นมีจำนวนผู้ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตสูงที่สุดในภูมิภาค (ร้อยละ 23.90) แม้จะมีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับ 2 ของภูมิภาค รองจากจังหวัดนครราชสีมาก็ตาม (National Statistical Office, 2011) สถิตินี้ดังกล่าวไม่เพียงสะท้อนให้เห็นว่าจังหวัดขอนแก่นมีความพร้อมใน

ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แต่ยังเป็นศูนย์รวมเยาวชนที่มีศักยภาพในการเข้าถึงและใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

อย่างไรก็ดี การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลกับทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่นนั้นนับมีความสำคัญยิ่ง ทั้งนี้ เพราะยังไม่พบว่ามีการศึกษาปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ส่งผลให้องค์ความรู้ในประเด็นดังกล่าวไม่เพียงพอที่จะทำความเข้าใจปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชนได้อย่างถ่องแท้ เพราะขาดความเข้าใจบทบาทของปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลกับทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นอย่างแท้จริง ดังนั้น การวิจัยนี้จึงเป็นการเติมเต็มองค์ความรู้และสารสนเทศในการกำหนดนโยบายเพื่อวางแผนพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสำหรับเยาวชน อันเป็นการเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้และการพัฒนาดตนเองของเยาวชนให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศบนสื่ออินเทอร์เน็ตได้อย่างรู้เท่าทัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลกับทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของบุคคลนั้นไม่พบว่ามีการศึกษาประเด็นดังกล่าวในประเทศไทย หากแต่มีการศึกษาปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต โดยพบว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและปัจจัยทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคล รวมถึงพฤติกรรมการใช้สื่อ (Chiangthong, 2006) โดยการศึกษาของ Preedasuthijit (2002), Meksithongkham & Sinsangob (2009) และ Apiwatanalangarn, Siansalai & Hutapat (2009) ได้ระบุว่าปัจจัยด้านเพื่อน ครอบครัว รวมทั้งสถาบัน การศึกษาหรือโรงเรียนล้วนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสื่อรูปแบบการใช้บริการบนสื่ออินเทอร์เน็ต และการสร้างสัมพันธภาพผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชน นอกจากนี้ ผลการศึกษาของ Evelyne Bevort และ Isabella Breda (2008) ได้ระบุเพิ่มเติมว่าปัจจัยด้านเพื่อน โดยเฉพาะเพื่อนร่วมชั้นเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว และสถาบันการศึกษา นั้นถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการชักนำ ควบคุมและส่งเสริมให้เกิดการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพ โดย Chiangthong (2006), Sanyawiwat (2005), Kaewkangsadarn (2002) และ Chanaim (1997) ได้กล่าวถึง ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อนว่าเพื่อนนั้นหมายถึง บุคคลที่มีอายุและสถานภาพทางสังคมทัดเทียมกัน โดยอาจเป็นเพื่อนร่วมเรียน เพื่อนร่วมเล่น เช่น เพื่อนบ้าน ซึ่งถือเป็นกลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของเยาวชนค่อนข้างสูง การต้องการการยอมรับจากเพื่อนจะเป็นแรงผลักดันให้เยาวชนพยายามปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับพฤติกรรมกลุ่ม นอกจากนี้ John C. Merrill และ Ralph L. Lowenstein (2010) ยังกล่าวว่า ความเหงา เมื่อต้องอยู่ตามลำพังเป็น

แรงผลักดันให้บุคคลเปิดรับสื่อ และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่รู้จักผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต แม้จะไม่รู้จักกันเคยกันมาก่อนก็ตาม ปัจจัยด้านบุคคลหรือกลุ่มเพื่อนจึงครอบคลุมถึงเพื่อนร่วมเรียน เพื่อนบ้านและบุคคลแปลกหน้าที่รู้จักกันทางสื่ออินเทอร์เน็ต ส่วน**ปัจจัยด้านครอบครัว**นั้น Sanyawiwat (2005) กล่าวว่าครอบครัวนั้นประกอบด้วย บิดา มารดา พี่น้อง ญาติที่ใกล้ชิด และสภาพครอบครัว ซึ่งล้วนมีผลต่อพัฒนาการด้านต่างๆ ของบุคคล และมีหน้าที่ถ่ายทอดการเรียนรู้วัฒนธรรมและค่านิยมของสังคมแก่สมาชิกในครอบครัวผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Thitiwatana, 2004) และ**ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียน** ซึ่งพบว่าครู อาจารย์ ระบบการเรียนการสอน กฎระเบียบและสิ่งแวดล้อมล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านต่างๆ ของเยาวชน รวมทั้งพฤติกรรมการเรียนรู้สื่อและใช้สื่ออย่างรู้เท่าทัน (Sanyawiwat, 2005) จากการทบทวนแนวคิดกระบวนการขัดเกลาทางสังคมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาครั้งนี้จึงจำกัดขอบเขตการศึกษาปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตไว้ 3 ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียน

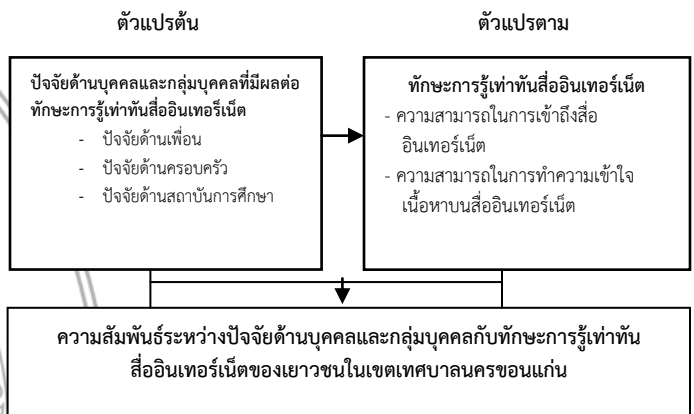
ในด้านทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตนั้นพบว่ามีการศึกษาวิจัยทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตอยู่เพียงเล็กน้อย โดย Bovornboriharn (2005) ได้ศึกษาการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตในมิติของการประเมินความเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันตนเอง และ Kaewsutthi (2010) ได้ศึกษาการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตในด้านพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งล้วนเป็นความเท่าทันเพื่อป้องกันตนเองจากภัยและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต อย่างไรก็ตาม ทักษะดังกล่าวอาจไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้ใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

สามารถใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพและรู้เท่าทัน การศึกษา **“ทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต”** ในงานวิจัยนี้จึงมุ่งบูรณาการทักษะที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของสื่ออินเทอร์เน็ต รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของสื่ออินเทอร์เน็ตที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในสังคมยุคใหม่ และบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยศึกษาทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตทั้งในมิติการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและทักษะการรู้สารสนเทศเพื่อเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ต (Ability to access) การคิดเชิงวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาและวัตถุประสงค์แอบแฝงในการสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต (Ability to understand) และการมีส่วนร่วมผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต (Ability to participate) โดยตระหนักถึงความปลอดภัยและความรับผิดชอบต่อผลกระทบอันเกิดจากการสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นแนวทางการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อที่ Office of Communications (Ofcom) (2008) ได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อศึกษาสื่อต่างๆ รวมทั้งสื่ออินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังได้บูรณาการทักษะการรู้สารสนเทศของ American Library Association (ALA)(2000) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งทักษะที่มีความสำคัญต่อการเข้าถึงสารสนเทศบนสื่ออินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับองค์ประกอบของทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของ UNESCO (UNESCO, 2008) เกณฑ์การประเมินความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของ Educational Testing Services (ETS) (2008) และคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญสื่อซึ่ง Media Development Authority (MDA) ได้กำหนดไว้ (2009) โดยกล่าวว่าทักษะการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการและความสามารถในการประเมิน สังเคราะห์สารสนเทศบนสื่ออินเทอร์เน็ตไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

ในสังคมฐานความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น นับเป็นทักษะที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในยุคปัจจุบัน ดังนั้น ความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ตจึงครอบคลุมการศึกษา ทั้งทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร และทักษะการรู้สารสนเทศเพื่อเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต ส่วนความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหาของสื่อ อินเทอร์เน็ตนั้นได้บูรณาการแนวคิดหลักในการรู้เท่าทันสื่อของ The Center for Media Literacy (CML) (2009) ซึ่งเน้นทักษะในการวิเคราะห์เนื้อหาที่ สื่อนำเสนอในเชิงสร้างสรรค์ เช่น สื่อภาพและเสียง เรื่องราวที่นำเสนอผ่านภาพเคลื่อนไหวต่างๆ เพื่อ วิเคราะห์จุดมุ่งหมายและค่านิยมที่ผู้ผลิตสื่อพยายาม ปลุกฝังให้กับผู้รับสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ดังที่ David Buckingham (2005) กล่าวว่าเยาวชนยุค ใหม่ไม่ตระหนักถึงกลยุทธ์ในการชักจูงใจผ่านทาง เว็บไซต์และสื่อใหม่ๆ ขณะที่สื่อดังกล่าวมีแนวโน้มจะ สร้างสรรค์เนื้อหาเพื่อดึงดูดใจผู้รับสารมากขึ้นตาม ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในการผลิตสื่อ ดังนั้น ทักษะในการคิดเชิงวิเคราะห์ซึ่งแต่เดิมเป็นทักษะที่ จำเป็นในการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อมวลชน โดยเฉพาะโทรทัศน์นั้นจึงเป็นอีกทักษะที่มี ความสำคัญยิ่งในการสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังได้ผสมผสานทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ในบริบทการสื่อสารด้วยสื่อดิจิทัลของ Australian Communications and Media Authority (ACMA) (2008) ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ต่างๆ ไว้ในการศึกษาครั้งนี้ด้วย เพื่อให้ครอบคลุม ทักษะที่จำเป็นในการสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตใน ยุคปัจจุบัน เพราะผลการวิจัยสถิติดิจิทัลของประเทศ ไทยระบุว่าคนไทยใช้ Facebook มากเป็นอันดับที่ 16 ของโลก (Chamlertwat, 2012) นอกจากนี้ยัง พบว่าเยาวชนไทยสามารถนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ ประโยชน์ในฐานะสื่อกลางในการถ่ายทอดข้อมูล และความรู้ระหว่างกลุ่มเพื่อน (Kongrach, 2011;

Nitipornmongkol, 2011) อย่างไรก็ดี การวิจัยครั้งนี้ได้จำกัดขอบเขตการศึกษาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ อินเทอร์เน็ตเพียง 2 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการ เข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต และความสามารถในการทำ ความเข้าใจเนื้อหาของอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้เพราะใช้ การวัดผลโดยข้อคำถามแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Question) เหมือนกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็น เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ เยาวชน ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในเขตเทศบาลนคร ขอนแก่น ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 121,873 คน (Ministry of Education, 2010) ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการ คำนวณโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) (Yamane, 1967) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งใช้การสุ่ม ตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จาก โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษซึ่งต้องมีจำนวน นักเรียนมากกว่า 2,500 คนขึ้นไป และตั้งอยู่ในเขต เทศบาลนครขอนแก่นจำนวน 5 แห่ง ได้แก่ โรงเรียน ขอนแก่นวิทยายน โรงเรียนกัลยาณวัตร โรงเรียน แก่นนครวิทยาลัย โรงเรียนขามแก่นนคร และ

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพราะเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ การแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างได้ใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling : SRS) โดยจับสลากเลขที่นักเรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งกำหนดให้เก็บข้อมูลระดับชั้นละหนึ่งห้องเรียนและแจกแบบสอบถามโรงเรียนละ 80 ชุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนทั้งหมดที่เป็นแหล่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เมื่อได้รับการอนุมัติในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนแต่ละแห่ง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจึงนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling : SRS) จากนั้นแจกแบบสอบถามและชี้แจงขั้นตอนการทำแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างแล้วจึงนัดหมายเวลาเก็บแบบสอบถามคืน ได้รับแบบสอบถามกลับมา 379 ชุด จาก 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.75 ของกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชน และ 2) ทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชน ซึ่งเป็นการวัดผลแบบประเมินตนเอง (Self-Assessment Test) โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต (Ability to access) และความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหาบนสื่ออินเทอร์เน็ต (Ability to understand) โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา

จำนวน 3 ท่านพิจารณาตรวจสอบและนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะเพื่อให้แบบสอบถามมีคุณภาพ หลังจากนั้นนำไปทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) เท่ากับ 0.83 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามมีคุณภาพเพียงพอสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตนั้นใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าต่ำสุดของข้อมูล (Minimum) และค่าสูงสุดของข้อมูล (Maximum)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการหาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลกับทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชนนั้นได้วิเคราะห์โดยใช้สถิติการแจกแจงค่าความถี่แบบสองทาง (Crosstabs) และหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยการทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-Square test)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งประเด็นในการนำเสนอเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลกับทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ดังผลการวิจัยต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

1.1 ปัจจัยด้านเพื่อนในการให้คำแนะนำในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

ผลการวิจัยพบว่าเพื่อนได้ให้คำแนะนำแก่เยาวชนในเรื่องโปรแกรมใหม่ๆ มากที่สุด (ร้อยละ 19.20) รองลงมาเป็นการให้คำแนะนำในเรื่อง

ประเภทเว็บไซต์ที่สืบค้น ร้อยละ 15.16 และการให้คำแนะนำเรื่องการป้องกันภัยคุกคามจากสื่ออินเทอร์เน็ต ร้อยละ 15.60 ตามลำดับ และพบว่าการให้คำแนะนำเรื่องอุปกรณ์การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตจำนวนน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 9.40

1.2 ปัจจัยด้านครอบครัวในการให้คำแนะนำในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกในครอบครัวได้ให้คำแนะนำในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตแก่เยาวชน ร้อยละ 55.41 และไม่ได้ให้คำแนะนำ ร้อยละ 44.59 เมื่อศึกษาเพิ่มเติมพบว่าสมาชิกในครอบครัวให้คำแนะนำด้านประเภทเว็บไซต์ที่สืบค้นมากที่สุด (ร้อยละ 16.80) รองลงมาเป็นประเภทเนื้อหาที่สืบค้น ร้อยละ 13.30 และพบว่าสมาชิกในครอบครัวให้คำแนะนำเกี่ยวกับอุปกรณ์การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 6.40

1.3 ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียนในการให้คำแนะนำในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

ผลการวิจัยพบว่าสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียนให้คำแนะนำในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตแก่เยาวชนร้อยละ 58.34 และไม่ได้ให้คำแนะนำ ร้อยละ 41.16 เมื่อศึกษาเพิ่มเติมพบว่าสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียนมีการให้คำแนะนำด้านประเภทเว็บไซต์ที่สืบค้นมากที่สุด (ร้อยละ 16.80) รองลงมาเป็นรูปแบบการใช้บริการบนสื่ออินเทอร์เน็ต ร้อยละ 15.20 และเทคนิคเกี่ยวกับการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ร้อยละ 12.40 ตามลำดับ และพบว่าการให้คำแนะนำเกี่ยวกับอุปกรณ์การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตมีจำนวนน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 6.70

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลกับทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลกับความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต

ผลการวิจัยพบว่าการให้คำแนะนำในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของบุคคลและกลุ่มบุคคลในภาพรวมไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในรายละเอียดซึ่งเป็นทักษะย่อยของความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ตพบว่าเพื่อนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าระดับและขอบเขตการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับการให้คำแนะนำของเพื่อนด้านรูปแบบการใช้บริการบนสื่ออินเทอร์เน็ตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.00 และพบว่าการตระหนักถึงเทคโนโลยีการสื่อสารใหม่ๆ ในการสื่อสารทางสื่ออินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับการให้คำแนะนำของเพื่อนด้านโปรแกรมใหม่ๆ เกี่ยวกับการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.00

นอกจากนี้ ยังพบว่าโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าระดับและขอบเขตการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับการให้คำแนะนำของโรงเรียนด้านประเภทเว็บไซต์ที่สืบค้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.00

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลกับความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหาบนสื่ออินเทอร์เน็ต

ผลการวิจัยพบว่าการให้คำแนะนำในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของบุคคลและกลุ่มบุคคลในภาพรวมไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหาบนสื่ออินเทอร์เน็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในรายละเอียดซึ่งเป็นทักษะย่อยของความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหาบนสื่ออินเทอร์เน็ตพบว่า ครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหาบนสื่ออินเทอร์เน็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า การตระหนักถึงความเสี่ยงจากข้อมูลและกิจกรรมทางสื่ออินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับการให้คำแนะนำของครอบครัวด้านการสื่อสารกับคนแปลกหน้ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.00

นอกจากนี้ ยังพบว่าโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหาบนสื่ออินเทอร์เน็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าความสามารถในการประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการให้คำแนะนำของโรงเรียนด้านประเภทเว็บไซต์ที่สืบค้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.00 และพบว่า การตระหนักถึงความเสี่ยงจากข้อมูลและกิจกรรมทางสื่ออินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับการให้คำแนะนำของโรงเรียนด้านภัยคุกคามทางสื่ออินเทอร์เน็ตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.00

อภิปรายผล

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลกับทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลในภาพรวมไม่มีความสัมพันธ์กับทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตด้านความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ตและความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหาบนสื่ออินเทอร์เน็ต ทั้งนี้เพราะแต่ละกลุ่มบุคคลล้วนมีบทบาทในการปลูกฝังและเสริมสร้างทักษะต่างๆ อันเป็นองค์ประกอบของความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ตและความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหาบนสื่ออินเทอร์เน็ตในระดับและแง่มุมแตกต่างกัน กล่าวคือ

ในด้านความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ตนั้น เพื่อนมีบทบาทสำคัญในการฝึกฝนทักษะในการเรียนรู้เทคโนโลยีการสื่อสารใหม่ๆ ในแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งผลการศึกษาของทวีปยุโรปได้ระบุว่าเยาวชนในวัยเรียนมักเรียนรู้ทักษะการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตจากเพื่อนมากกว่าครูผู้สอน (Reia Baptista, Balthazar & Mendes, 2006) อย่างไรก็ตาม การเสริมสร้างทักษะในการเข้าถึงและเลือกใช้สารสนเทศบนสื่ออินเทอร์เน็ตนั้นเป็นบทบาทหน้าที่ของสถาบันการศึกษาที่ต้องสร้างเสริมให้เกิดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (Evelyne Bevort และ Isabella Breda, 2008) ขณะที่ การปลูกฝังทักษะในการคิดเชิงวิเคราะห์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหาบนสื่ออินเทอร์เน็ตนั้นเป็นบทบาทหน้าที่ที่สถาบันการศึกษาและสถาบันครอบครัวต้องร่วมมือกัน ทั้งนี้ เพราะทักษะดังกล่าวจะพัฒนาตามวัยวุฒิและประสบการณ์ (Chareonwongsak, 2006) เยาวชนจึงควรเรียนรู้จากผู้ที่มีวัยวุฒิและประสบการณ์มากกว่า ดังนั้น การเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตให้แก่เยาวชนจึงควรเป็นความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งครอบครัว โรงเรียน และกลุ่มเพื่อน ดังที่ Evelyne Bevort และ Isabella Breda (2008) ได้กล่าวว่าการเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตให้แก่เยาวชนนั้นไม่สามารถทำแยกส่วนได้ ความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลดังกล่าวจะทำให้เกิดการฝึกฝนเรียนรู้ทักษะต่างๆ ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ทั้งในระดับที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ อันเป็นการเสริมย้ำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาทักษะย่อยของความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ตและความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหาบนสื่ออินเทอร์เน็ตพบว่าปัจจัยด้านบุคคลและกลุ่มบุคคลมี

ความสัมพันธ์กับทักษะย่อยของความสามารถทั้ง 2 ด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าการตระหนักถึงเทคโนโลยีการสื่อสารใหม่ๆ ในการสื่อสารทางสื่ออินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านเพื่อนในการให้คำแนะนำโปรแกรมใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ทั้งนี้เพราะเด็กและเยาวชนยุคใหม่มีศักยภาพในการเรียนรู้และเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใหม่ๆ ตั้งแต่อายุน้อยทำให้เกิดความคุ้นเคยและสามารถพัฒนาทักษะในการใช้สื่อใหม่ๆ ได้อย่างรวดเร็วตามพัฒนาการทางสมอง เด็กและเยาวชนยุคใหม่จึงมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต (Internet Savvy) สามารถเรียนรู้โปรแกรมต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว และเท่าทันความก้าวหน้าของเทคโนโลยี (Sachiko Muto, 2004) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาในทวีปยุโรปที่ระบุว่าเยาวชนอายุระหว่าง 12-18 ปีได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ที่เท่าทันเทคโนโลยีและสื่อใหม่ๆ โดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ต อันเป็นผลมาจากความถี่และความคุ้นเคยในการใช้งาน ดังนั้นเยาวชนจึงมักเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ จากเพื่อนมากกว่าครูผู้สอน (Reia Baptista, Balthazar & Mendes, 2006) ทั้งนี้เพราะวัยที่ใกล้เคียงกันมีผลต่อความสนใจที่คล้ายคลึงกัน (Ofcom, 2008)

นอกจากนี้ ยังพบว่าระดับและขอบเขตการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียนในการให้คำแนะนำประเภทเว็บไซต์ที่ใช้ในการสืบค้น เพราะข่าวสารเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญต่อการเพิ่มระดับการรู้เท่าทันสื่อให้แก่บุคคล โดยข่าวสารที่หลากหลายจะขยายพื้นฐานความรู้และช่วยในการเสาะแสวงหาข่าวสารเชิงลึกเพื่อให้มีความเข้าใจที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งยังส่งผลให้บุคคลที่มีพฤติกรรมเปิดรับสื่อและ

มีทักษะในการเข้าถึงสารสนเทศที่หลากหลายต่างกัน (Potter, 2012)

ผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าเพื่อนและสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียนนั้นมีบทบาทในการเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตในด้านความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต ดังนั้นการบูรณาการความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ตกับกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ และเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อนเพื่อฝึกฝนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันจะช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ทักษะดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะเยาวชนมักเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ โดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ตจากเพื่อนมากกว่าครูผู้สอน (Reia Baptista, Balthazar & Mendes, 2006) ขณะที่ Sanya Sanyawiwat (2005) กล่าวว่าสถาบันการศึกษามีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้และทักษะต่างๆ ให้กับเยาวชนในวัยเรียน ดังนั้นการปลูกฝังทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตจึงเป็นบทบาทหน้าที่ของสถาบันการศึกษาตามกระบวนการขัดเกลาทางสังคม

ความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหาบนสื่ออินเทอร์เน็ต

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าการตระหนักถึงความเสี่ยงจากข้อมูลและกิจกรรมทางสื่ออินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านครอบครัวในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสื่อสารกับคนแปลกหน้าที่รู้จักทางสื่ออินเทอร์เน็ต ทั้งนี้เพราะบ้านเป็นศูนย์กลางของการขัดเกลาทางสังคม โดยพ่อแม่ถือเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้และเป็นครูคนแรกที่ปลูกฝังทักษะชีวิต เช่น การระแวดระวังต่อความเสี่ยงหรืออันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินชีวิตในสังคมให้กับลูก (Thitiwatana, 2004; Chiangthong, 2006) ซึ่ง Evelyne Bevort และ Isabella Breda (2008) ได้ตั้งข้อสังเกตว่าแม่พ่อแม่

จะไม่คุ้นเคยและเชี่ยวชาญในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต เทียบเท่ากับเยาวชน แต่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อการปลูกฝังทักษะในการวิเคราะห์ ประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และการเตือนให้เยาวชนตระหนักถึงภัยหรือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ เพราะครอบครัวเป็นกลุ่มปฐมภูมิที่มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมความคิดและพฤติกรรมของเยาวชนมากที่สุด

นอกจากนี้ ยังพบว่าความสามารถในการประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียนในการให้คำแนะนำเว็บไซต์ที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูล และพบว่าการตระหนักถึงความเสี่ยงจากข้อมูล และกิจกรรมทางสื่ออินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียนในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับภัยคุกคามทางสื่ออินเทอร์เน็ต เพราะโรงเรียนเป็นสังคมภายนอกที่เปิดโอกาสให้เยาวชนได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ทั้งวิชาความรู้ และประสบการณ์ชีวิต ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นสถาบันทางสังคมที่มีอิทธิพลในการปลูกฝังทักษะชีวิตและการเรียนรู้สื่อใหม่ๆ โดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ตให้กับเยาวชน (Sanyawiwat, 2005) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Bevort, E. & Breda, I. (2008) ที่ระบุว่าโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังทักษะในการคิดเชิงวิเคราะห์และกระตุ้นเตือนให้เยาวชนตระหนักถึงความเสี่ยงจากการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตตามบทบาทหน้าที่ของสถาบันการศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าครอบครัวและสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีบทบาทในการเสริมสร้างและอบรมบ่มเพาะทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตด้านความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหาบนสื่ออินเทอร์เน็ตให้แก่เยาวชน เพราะการเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพนั้น สถาบันครอบครัว

และสถาบันการศึกษาควรร่วมมือกันในการปลูกฝังทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ การประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ควบคู่ไปกับการเตือนให้เยาวชนตระหนักถึงความเสี่ยงจากการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต เพราะทักษะดังกล่าวเป็นทักษะที่ต้องปลูกฝังและเรียนรู้จากผู้ที่มีวิสัยทัศน์และประสบการณ์มากกว่า เยาวชนจึงไม่สามารถเรียนรู้ได้จากเพื่อน (Bevort, E. & Breda, I. 2008)

อย่างไรก็ดี การเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตให้กับเยาวชนนั้นไม่สามารถทำงานแยกส่วนได้ สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาต้องทำงานร่วมกันจึงจะสามารถส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตให้แก่เยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Evelyne Bevort และ Isabella Breda, 2008) นอกจากนี้ ผลการศึกษาของ Evelyne Bevort และ Isabella Breda (2008) ได้ระบุเพิ่มเติมว่าปัจจัยด้านเพื่อน โดยเฉพาะเพื่อนร่วมชั้นเรียนนั้นถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการชักนำและส่งเสริมให้เยาวชนใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ดังนั้นการผนึกกำลังโดยการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา ครอบครัวและกลุ่มเพื่อนในการปลูกฝังทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตให้แก่เยาวชน รวมทั้งช่วยกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมย่อมเป็นพลังในการสร้างภูมิคุ้มกันภัยและความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ขณะเดียวกันก็เป็นการเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศบนสื่ออินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนสามารถพัฒนาตนเองสู่การเป็นเยาวชนยุคใหม่ที่รู้จัก รู้ใช้ และรู้ทันสื่ออินเทอร์เน็ตได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต และความสามารถในการทำ ความเข้าใจเนื้อหาบนสื่ออินเทอร์เน็ต ดังนั้น โรงเรียนควรมีบทบาทในการเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตให้แก่เยาวชน ดังนี้

1.1 โรงเรียนควรสร้างพื้นที่ในการใช้สื่อ อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย (White Internet Area) โดยการคัดกรอง เว็บไซต์ที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนเพื่อ ส่งเสริมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตอย่าง สร้างสรรค์และจัดทำรายการเว็บไซต์ในการ ใช้บริการรูปแบบต่างๆบนสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อขยายระดับและขอบเขตการใช้สื่อ อินเทอร์เน็ตของเยาวชน ขณะเดียวกันก็เป็น การควบคุมพฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ของเยาวชนให้อยู่ขอบเขตที่พอเหมาะพอดี นอกจากนี้ โรงเรียนควรเป็นสื่อกลางในการ สร้างความร่วมมือระหว่างศูนย์พัฒนาทักษะ การเรียนรู้ไอซีทีขอนแก่น ภายใต้การดูแล ของเทศบาลนครขอนแก่น และพ่อแม่ ผู้ปกครองเพื่อสร้างสังคมการเรียนรู้สื่อ อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์ (White Internet Area) นอกพื้นที่โรงเรียน อันเป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้สื่อ อินเทอร์เน็ตให้แก่เยาวชนอย่างมี ประสิทธิภาพ และเป็นการเพิ่มระดับและ ขอบเขตการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อการ เรียนรู้ในพื้นที่ต่างๆ ทั้งที่โรงเรียน บ้าน และ หน่วยบริการของภาครัฐ (ศูนย์เรียนรู้ไอซีที จังหวัดขอนแก่น)

1.2 โรงเรียนควรสร้างเครือข่ายการเรียนรู้สื่อ อินเทอร์เน็ตภายใต้แนวคิด “เพื่อนสอน เพื่อน” เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ระหว่างกลุ่มเพื่อนภายในโรงเรียนและ ระหว่างโรงเรียนควบคู่ไปกับการสอนในชั้น เรียน โดยครู อาจารย์อาจคัดเลือกนักเรียน ที่มีความสนใจหรือความเชี่ยวชาญในการใช้ สื่ออินเทอร์เน็ตมาอบรมเพื่อปลูกฝังทักษะ การสืบค้น การประเมินคุณค่าและความ น่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลบนสื่อ อินเทอร์เน็ตจนเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ก่อนนำบทเรียนไปถ่ายทอดสู่เพื่อนๆที่ รวมตัวกันในเครือข่ายการเรียนรู้สื่อ อินเทอร์เน็ต แนวทางนี้จะเป็นการส่งเสริม บทบาทของกลุ่มเพื่อนในการถ่ายทอดทักษะ ในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารใหม่ๆ ควบคู่ ไปกับการเรียนรู้สื่อเชิงวิเคราะห์เพื่อส่งเสริม ให้ผู้เรียนเป็นผู้ใช้สื่อที่รู้เท่าทัน เพราะ ผลการวิจัยระบุว่าเพื่อนมีบทบาทสำคัญใน การถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆในการสื่อสาร ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตมากกว่าครูผู้สอน ที่สำคัญ ทักษะการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ความ สนใจ และวัยที่ใกล้เคียงกันย่อมส่งผลให้การ ถ่ายทอดบทเรียนระหว่างเพื่อนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่าครอบครัวมีบทบาทในการ เตือนให้เยาวชนตระหนักถึงความเสี่ยงจากข้อมูลและ กิจกรรมทางสื่ออินเทอร์เน็ต ดังนั้น สถาบัน ครอบครัวควรเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่อ อินเทอร์เน็ตให้แก่เยาวชน โดยการปลูกฝังทักษะใน การคิดเชิงวิเคราะห์และสอนให้เยาวชนเรียนรู้การใช้ สื่ออินเทอร์เน็ตอย่างรู้เท่าทันภัยและความเสี่ยงที่ อาจแฝงมากับสื่อ รวมทั้งกำกับ ดูแลเอาใจใส่ พฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชน นอกจากนี้ พ่อ แม่ ผู้ปกครองควรเรียนรู้ทักษะการใช้ สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างประสบการณ์ร่วมกับ เยาวชนในด้านทักษะการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตและลด ช่องว่างในการสื่อสารกับเยาวชนในประเด็นดังกล่าว

3. เทศบาลนครขอนแก่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลศูนย์พัฒนาทักษะการเรียนรู้ไอซีทีที่ขอนแก่นควรจัดกิจกรรมอบรมทักษะการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสมให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีความเท่าทันเทคโนโลยีการสื่อสารใหม่ๆ และมีทักษะการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตที่เพียงพอในการกำกับ ดูแลพฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชนอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์และการเรียนรู้สื่ออินเทอร์เน็ตร่วมกันระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครองและเยาวชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวโดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์และความใกล้ชิดระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการทำกรวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Participatory Action Research: PAR) ระหว่างนักวิจัยกับชุมชน ได้แก่ เพื่อน ครอบครัว สถาบันการศึกษาและเยาวชนเพื่อหาแนวทางในการพัฒนา

ทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสำหรับเยาวชน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักบริหารการวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น และได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัยนี้จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุซงฎิ์ อายุวัฒน์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ลำปาง แม่นมาตย์ ประการสำคัญงานวิจัยนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณาจารย์และนักเรียนจากสถาบันการศึกษาในเทศบาลนครขอนแก่น ได้แก่ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน โรงเรียนกัลยาณวัตร โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย โรงเรียนขามแก่นนคร และโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงใคร่ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

References

- American Library Association. (2000). **Information literacy and assessment**. Retrieved March 30, 2012, from <http://www.ala.org/acrl/standards/informationliteracycompetency>
- Apiwatanalangarn, K., Siansalai, S. & Hutapat, B. (2009). **Adolescent relationship establishment on the internet**. Bangkok : Sukhothai Thammathirat Open University. (In Thai)
- Australian Communications and Media Authority. (2008). **Telecommunications today**. Melbourne : Communication Publishing.
- Bovert, E. & Breda, I. (2008). **Adolescents and the internet: media appropriation and perspectives on education**. Retrived December 28, 2013, from <http://www.irma-international.org/>
- Bovornboriharn, C. (2005). **Internet literacy, risk assessment and self-defense behavior of high school students in Bangkok Metropolitan Administration Area**. A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of master of arts program in Journalism. Graduate School. Chulalongkorn University. (In Thai)
- Buckingham, D. (2005). **The media literacy of children and young people : a review of the research literature on behalf of Ofcom**. Youth and Media Institute of Education. University of London.

- Center for Media Literacy. (2009). **Media literacy concepts**. Retrieved April 12, 2012, from <http://www.medialit.org/reading-room/canadas-key-concepts-media-literacy>
- Chamlertwat, W. (2012). **Thailand's digital statistics of September 2012**. Retrieved April 14, 2013, from <http://www.it24hrs.com/2012/thailand-digital-statistic-internet-user/> (In Thai)
- Chanaim, S. (1997). **Chitawitaya-patanakarn**. 4th ed.. Bangkok : Thai Watana Panich Press. (In Thai)
- Chiangthong, C. (2006). **Sangkorn-wittaya Karn-Pattana** Bangkok : Odeon store. (In Thai)
- Educational Testing Services. (2008). **ICT proficiencies**. Retrieved December 5, 2013, from www.ets.org/Media/Tests/ICT_Literacy/.../ICT_Seven_Proficiencies.pdf
- Electronic Transactions Development Agency. (2013). **Thailand internet user profile 2013**. Retrieved December 10, 2013, from http://www.eta.or.th/eta_website/files/system/Thailand_Internet_user_Profile_2013_020713.pdf (In Thai)
- ICT Data and Statistics Division, International Telecommunication Union. (2013). **The world in 2011: ICT facts and figures**. Retrieved December 5, 2013 from <http://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Documents/facts/ICTFactsFigures2013.pdf>
- Kaewkangsadarn, S. (2002). **Chitawitaya-patanakarn- cheewit-took -chuang wai leam 1: Neaw-kid cheang -trisadee-wai dek-torn klang**. Bangkok : Thammasat University. (In Thai)
- Kaewsutthi, S. (2010). **Internet use behavior, media literacy and self-defense behavior against privacy right violation**. A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of master of arts program in Development Communication. Graduate School. Chulalongkorn University. (In Thai)
- Khon Kaen Municipality. (2012). **Kam-talangarn kong -nayok -tesamontree**. Retrieved April 12, 2013, from <http://center.kkmuni.go.th/> (In Thai)
- Kongrach, P. (2011). **A study of teenagers' behaviors using social media networking sites (SNSs) in Thailand: a case study of facebook**. A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of master of science program in Technology Management. College of Innovation. Thammasat University. (In Thai)
- Media Development Authority. (2009). **Media literacy : a media savvy population**. Retrieved September 15, 2011, from <http://www.mda.gov.sg/PUBLIC/PUBLICEDUCATION/Pages/MediaLiteracy.aspx>
- Meksithongkham, B. & Singsangob, A. (2009). **The situation of using internet media of Thai children and youth at various stages of age**. Bangkok : National Research Council of Thailand. (In Thai)
- Merrill, J. & Lowenstein, R. (2010). **Viva journalism : The triumph of print in the media revolution**. Bloomington Indiana: AuthorHouse.
- Ministry of Education. (2010). **Kor moon satiti karn -suksa**. Retrieved April 14, 2013, from http://www.moe.go.th/data_stat/ (In Thai)
- Muto, S. (2004). Youth and media. **Young consumers**. (Quarter 4), 37- 43.
- National Statistical Office (2011). **Statistics on ICT**. Retrieved December 19, 2012, from <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/technology.html> (In Thai)

- Nitipornmongkol. (2011). **Social networks usage of working people in Bangkok** A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of master of arts program in Public Relations. Graduate School. Sripatum University. (In Thai)
- Office of Communications. (2008). **Media literacy audit : report on UK's youth media literacy**. Retrieved August 1, 2012, from <http://stakeholders.ofcom.org.uk/market-data-research/media-literacy/>.
- Potter, W. (2012). **Media literacy**. 6th ed. California: Sage Publications.
- Preedasuthijit, S. (2002). **Secondary school students' internet consuming behavior in daily life: a study of Triam-Udom Patanakarn School**. A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of master of arts program in Social Development. Graduate School. National Institute of Development Administration. (In Thai)
- Reia Baptista, R., Balthazar, N. & Mendes, S. (2006). **The appropriation of new media by youth: mediapro report**. Retrieved December 28, 2013, from <http://www.mediaapro.org/publications/finalreport.pdf>
- Sanyawiwat, S. (2005). **Trisadee-Sangkom-witaua : Nea ha -lae -neaw karn -chai- prayod** . 12th ed. Bangkok : Chulalongkorn University Printing. (In Thai)
- Tanthawichian, P. (2012). **Thailand's internet user 2011**. Retrieved December 19, 2013, from <http://www.it24hrs.com/2012/thailand-internet-user-2011/> (In Thai)
- Thitiwatana, P. (2004). **Human and society**. Bangkok : Kasetsart University Printing. (In Thai)
- UNESCO. (2008). **Strategy framework for promoting ICT literacy in the Asia-Pacific region**. Bangkok : UNESCO Bangkok.
- Yamane, T. (1967). **Statistics: An introductory analysis**. 2nd ed. New York: Harper.